

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v "Narodni tiskarni", ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo "Gorice". Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Užitnina v deželni upravi.

Vprašanje o pobiranju užitnine je prišlo v tók in je razburilo valovje našega domačega življenja, kar je lahko umljivo, ker je pobiranje užitnine za deželo velike važnosti. Zato je pa vredno, da se ta zadeva vsestransko pojasni, in nadejam se, da mi nikdo ne zameri, ako povem tudi jaz o njem svoje mnenje.

Kdor se ozre po naši goriški domovini in jo primerja z drugimi kronovinami, razvidi kmalu, da smo v mnogih ozirih zaostali, in da potrebujemo mnogo denara, ako hočemo napredovati in dohiti druge dežele v njih napredku. Toda kdor se uglobi v naše razmere, spozna kmalu, da višje obremenjenje našega ljudstva z nakladami na direktne davke je skoro nemogoče, da v tem oziru smo dospeli že blizu vrhunca. Misliti je torej na to, da se dobijo novi denarni viri, ne da bi trebalo sedanje naklade zvišati.

Često sem se pečal s to mislijo, in ko sem si ogledal bližnje dežele, posebno Kranjsko in Štajersko, prepričan sem se kmalu, da je prav pobiranje užitnine v lastni upravi izdaten tak vir, ki daje deželi velike dohodke. Da ne bi imeli Kranjska in Štajerska onih dohodkov, bi hiral, kakor hira Goriška. Po vztrajnem prizadevanju se mi je posrečilo dobiti zanesljivih, ker uradnih podatkov v tem orizu.

Iz teh je posneti, da je dobivala Kranjska po privatnem podjetniku največ 85.000 gld. za vse deželne naklade na užitnino, a da dobiva sedaj, ko ima pobiranje v lastni upravi, nad 300.000 gld. čistih dohodkov, ne da bi bila doklade povišala in ne da bi se obrtniki radi pobiranja užitnine pritoževali.

Štajerska je dobivala od podjetnika 125.000 gld.; a zdaj jej nese pri enakem razmerju naklad deželna užitnina okolu pol milijona gld. na leto, ne vstevši dohodke, ki jih daje glavno mesto Gradec.

Ti podatki so me uverili, da bi bilo dobro, ako bi prevzela tudi pri nas dežela pobiranje užitnine. Res je, da so pri nas razmere drugačne nego na Kranjskem in Štajerskem; deželna užitnina bi dajala pri nas premalo dohodkov, da bi se izplačalo ustanoviti deželni užitninski urad; pri nas mora vsakdo, ki hoče uspevati, sprejeti pobiranje državne

LISTEK

Trije kot rodni bratje.

Prišla je tako zardela, da niti božjega sveta ni videla. — „Dekle — pravim — kaj čujem tu. O—o?“

„Pade na kolena predme: „Bratec, pravi — odpni mi. Saj ga nočem.“

„Kaj, da me ne maraš več!“ reče zandar, sam zasramljen. „Kaj si mi govorila? — Ali ne veš, tam pri studencu? a?“

„Ej, vsega si ti kriv s tvojimi muhami“, reče uboga deva jokajoča. „Ali ti nisem rekla, da bo tako? Ali ti le po svojem! Bratec moj: ne srđi se na me, niti pogledam ga ne več! Bog ve, da je on kriv — sam naj pove. In pa še tisto njegovo pomežikovanje!“

Vsi se zasmejemo!

„Kaj bo pa zdaj?“ vprašam orožnika.

„Glej, tako bo“ — pravi.

„Najprej si kupim zemljišče ter si napravim, kar treba. V tem času da Bog veliko noč in po veliki noči še petdesetnico (binkosti); in potem boče poroka Ali je prav tako?“

užitnine in deželnih naklad, ker s tem se stroški zmanjšajo za polovico.

Da bi bilo to deželi v korist, je očitno; saj ne pobira užitnine in naklad noben podjetnik iz ljubezni do vlade in do dežele, temuč le radi tega, ker mu pobiranje nese velik dobiček. A ta dobiček naj ostane v deželi in naj bo vsemu ljudstvu v korist.

Ugovori, da bi deželni užitninski urad požrl ves dobiček, so ničevi; saj bi lahko ostal užitninski urad isti, kakoršen je sedaj, z istim osebjem; užitnina in naklade bi se lahko pobirale po istih pravilih in z istimi olajškami, kakor sedaj; izpremenila bi se le tvrdka. Namesto da bi bil sedanji užitninski urad odgovoren privatnemu podjetniku, bi bil odgovoren deželnemu odboru, in namesto da bi šel čisti dobiček iz dežele, ostajal bi v deželi.

Če bi znašal ta dobiček — recimo — 40.000 gld., ne bi trebalo deželi vpejati novih naklad za pokrivanje povišanih učiteljskih plač, katero povišanje znaša približno tudi toliko. Iz tega je jasno, da bi bil dobiček v prilog vsi deželi.

Zato pa mislim, da je dolžnost vsakega rodoljuba delati na to, da naša žetako siromašna dežela ne pošilja čistega dobička, izvirajočega iz pobiranja erarske užitnine in deželnih naklad, iz dežele, temuč da ostane v deželi ter da se porabi v pospeševanje napredka in v prilog našega ljudstva.

Ponavljam, da pri tem vprašanju gre za to, ali naj odhaja čisti dobiček, ki ga donša pobiranje užitnine in naklad, iz dežele, ali naj ostane v deželi, njej v korist.

Vsa čast g. podjetniku radi njegove obče znane radodarnosti na narodnem polju; toda mislim, da nam niti on ne more zameriti, ako se držimo načela, da vsak je sebi najbližji.

Glas, ki se širi po deželi, da bi bilo pobiranje užitnine po deželni upravi v kvar gostilničarjem in drugim obrtnikom, ni utemeljen; saj bi bil užitninski urad odvisen v zadnji vrsti od deželnega zbora, in ta bode imel pač za obrtnike v deželi toliko srca, kakor privatni podjetnik, ter bo v isti — če ne v večji — meri varoval njihove koristi.

„Ali nisi čul, da te Lenka niti poznati noče“, rečem v šali.

„Nu, brate, saj sem le tako... ja le tako...“

„Ne pretvarjaj se mi toliko; povej naravnost brez ovinkov, kako ti je prav, pa je. Meni ni treba te tvoje komedije.“

„Jaz eno malo, brate, le enomalo rada...“

„Ako le malo, tedaj te mu ne dam. Kako življenje bi bilo med vama, ko bi marala le malo za svojega soproga!“

„Nu, saj ga bom pa rajša imela“, reče uboga dekle; in tedaj zardi znova, kakor bi ne znala: ali je na zemlji, ali pod zemljo.

„No, če je tako, je to nekaj drugega: svoja sta! Božja pomoč! A zdaj pa idimo večerjat, ker sem se že zlačil od toliko govorjenja.“

XVI.

Pred binkostmi smo se napravljali vsi trije za poroko. Antonij, orožnik je že imel svoje zemljišče in hišo in živino. In kako lepo se je bil oblekel — vse po našem! (Imel je rdeče nogavice, črn oprsnik, srajco iz fine tkanine, pas s petimi zaponami, klobuk olišpan s zlatom in pavjim perjem, lepo palico...)

Isto velja tudi o trditvi, da je deželni glavar vitez dr. Pajer to idejo sprožil. Res je, da inicijativa v tej zadevi izvira od mene, in v tem oziru sprejem vsako odgovornost na se. Nikdo mi ne more očitati, da nisem te misli sprožil iz čistelega namena, da bi si dežela gmotno opomogla.

Iv. Berbuč,
deželni poslanec.

Užitnina in zboljšanje gmotnega učiteljskega stanja.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

Ko se je bilo pred letom dnij z nenavadno živahnostjo spravilo na površje vprašanje o zboljšanju gmotnega stanja učiteljskega, postavila si je bila „Soča“ kot nalogo dokazati, da ni mogoče misliti na kako, tudi še tako malenkostno zboljšanje, dokler se ne naloži šolsko breme na — vsa ramena. Doslej je nosil na Goriškem to breme le plačevalci iz ravnih davkov; užitnina je bila prosta vsake doklade za šolske potrebe. Nikdo ni ugovarjal opravičeni trditvi; le pristavljalo se je, da učiteljstvo ni krivo, da dežela naša nima deželnega, niti občinskih šolskih zalogov, kateri bi imeli pravico nalagati doklade tudi na užitnino, marveč da smo imeli le okrajne šolske zaloge, kateri nimajo te pravice. S sprejetim načrtom postave, da bode dežela nekoliko doprinesla za šolske potrebščine, se je deloma popravila ona hiba; a tudi le deloma se je ustreglo opravičenim zahtevam po zboljšanju težčemu učiteljstvu.

Pričetek je sicer storjen, a le pričetek. Dežela naša bode še vedno med onimi, ki plačujejo svoje učiteljstvo — najslabše. V boju, ki se je bil pred letom, poudarjalo se je v „Soči“ tako uboštvo v deželi, da je bila nevarnost, da bi bil baje šel na boben še zadnji zemljiški in hišni posestnik, ako bi se bilo dalo vsakemu učitelju po par krajcarjev več na dan!

Vpoštevanje v resnici neugodno gmotno stanje v deželi, sprožil je bil „Slovenski Narod“, ki je takrat po zasluženju kral kričavo „Sočo“, vprašanje o pobiranju užitnine po deželi sami.

Bil je dečko, tak dečko, Jelka ga je kar gledala.

In nič ni lomil po ruski — ne... nikdar bi ne bil dejal, da je Nemeč: Rusnjak, pravi Rusnjak!

Bilo je teden pred svatbo v nedeljo (oklici so bili že potekli in s pijačo smo se bili že oskrbeli). Sedeli smo vsi trije ter se pogovarjali. A jaz sem bil nekako potr.

„Kaj pa se kisaš tako?“ vpraša Tone.

„Lej, za to: Vidva že imata vsak svojega druga, a jaz ga še nimam, in ne vem, koga bi vzel.“

„Morda Andreja Sirmona?“ reče Jakob.

Tu pa prileti sestra Marija, kot brez sape v hišo: „Brate“, pravi — „neki vojak vpraša po tebi.“

„Kje je?“ pravim.

„Za vrati je.“

„Zakaj pa ne pride v hišo?“

„Noče; pravi, da pojdi ti ven.“

„Kakšen pa je?“

„Belkast, visok; oči kot sinje vijolice, a ko govori, vedno mežika“. Kar letel sem iz hiše.

Država in dežela sta dajali v našem pobiranje užitnine. Dotični podjetnik je spravljal na svojo kupček vsako leto precejšnje tisočake; dežela pa se je ponášala z — uboštvo ter je puščala stradati svoje učiteljstvo. Da tako gospodarstvo ni razumno, mora spoznati vsakdo, kdor ne podreja deželnih koristi svojim osebnim.

Tudi v drugih deželah so delali nek-daj tako, kakor pri nas. S časom pa so prišli drugod do pobiranja užitnin po deželni upravi. Številna, katera je objavila „Gorica“, dokazujejo vsakomur, komur se dá še kaj dokazati, da so one dežele, ki pobirajo užitnine same, veliko na boljšem od drugih, ki pobiranje dajejo v najem. „Slov. Narod“ je takrat predlagal, naj se poskusi s tem tudi na Goriškem. Ako se poskus posreči, naj se obdrži pobiranje; v nasprotnem slučaju se lahko nastopi zopet stara pot.

Ako bi se posrečilo deželi pobiranje užitnin v lastnem področju, ako bi pridobila dežela vsako leto nekaj deset tisočakov brez obremenitve davkoplačevalcev in brez povišanja doklade na užitnino, uporabila bi lahko pridobljeno vsoto v zalaganje deželnih potreb. Med te spada še vedno na prvem mestu zboljšanje učiteljskih plač.

Dežela ne bi imela opravičenega razloga za odlaganje ugodne rešitve tega vprašanja, katerega ne spravi raz dnevni red niti narodno napredna stranka, če tudi ulovi v svoje mreže vse učiteljstvo.

Zdaj, ko se je posrečilo razdvojiti učiteljstvo tako, da „napredno“ zaničuje „klerikalno“, da poslednje ne občuje več s prvim, zdaj meni morda kdo, da je vprašanje rešeno. Kdor tako misli, misli napačno.

Stanje sedanje je le začasno, podobno tišini, katera nastane za hudim viharjem. Tak vihar je razdjal slogo in kolegijalnost med učiteljstvom, katero je zato utihnilo. Za koliko časa? Do prve prilike! Blizajo se časi, ko bode zahtevalo goriško učiteljstvo s podvojeno silo rešitev svojega vprašanja.

To pa se ne da rešiti z lepimi obljubami, a še manje s puhlimi frazami o „liberalizmu“, ki je znotraj prazen, a okoli ga nič ni! To vprašanje, ki je gmotnega značaja bilo skozi in skozi, dá se rešiti le z gmotnimi sredstvi, katerih deželi naši primanjkuje, ako

„Baja!“ pravim — „moj dobri gospod, jasni moj sokol: ali ste vi, ali sem pijan?“

„No — se ve da sem jaz. Naš polk je zdaj v Črnovicah. Čul sem, da se ženiš — pa sem si izprosil 14 dnij dopusta, da se poveselim tu pri tebi. Ali sem prav storil tako?“

„Oj — pravim, — moj mili gospod moj dragi gospod, orel moj svetli“. In objel sem ga; skoro bi ga bil zadušil.

„No dosti tega“, reče Tone smeje. „Rajši prosimo našega gospoda, naj ti bo za druga.“

„Prav rad!“ reče Baja.

„Ali, ali?“ vprašam, tega ne verujem. „Kako sem jaz vreden tega?“

„Ti si neumen!“ reče Jaka ter zažvižga.

„Naj bo tako“ pravim ter gledam zdaj na Jakoba, zdaj na Bajo.

„No, ali nimate nič pijače?“ reče Baja. Dajte mi kozarec! Sam pa vzame iz žepa steklenico z višnjevico.

XVII.

Zdaj smo že davno vsi poročeni. Tone ima mojo sestro Jelko, Jakob Marijo, jaz pa Jakobovo Katino. In kako

smemo verjeti vsestranskim zadržilom.

Primum est vivere — deinde philosophari — velja tudi v tem vprašanju. Naj nikdo nas ne sodi napačno; kdorbi tako delal, deležen bi bil hudodelstva, ker bi vedoma bil resnici v obraz.

Učiteljstvo ni bilo lačno časti in politične slave, ampak kruha za svoje družine. Tako je učiteljstvo goriško še vedno, ker upamo, da se ni dalo povsem preslepiti od onih, kateri bi je radi imeli za svoje orodje. Čas spoznanja mora priti, sicer bi bilo obupati nad boljšo prihodnostjo našo.

Dovolj na to stran, na katero nas je zapeljalo srce, ki toplo bije za blagor zanemarjenega stanu.

Vrnimo se k prvotnemu namenu. Deželni zbor je bil sklenil soglasno, da naj bi sprejela tudi naša dežela pobiranje užitnine v lastno področje.

Z veseljem smo pozdravljali ta sklep meneč, da kljub strankarstvu v deželni hiši je vendar mogoče priti polagoma vsaj do boljših časov na Goriškem.

Varali smo se! Komaj se je lotil deželni odbor pripravljalnega dela v dosEGO pobiranja užitnine v lastnem področju, že se je pojavilo nasprotovanje — med nami Slovenci, kateri smo se ponasali s posebnim uboštvo. Kakor se vidi, zadovoljni hočejo biti mnogi med nami s takim položajem. Žalostno!

Naši krčmarji, ki so ob enem skoro vsi še hišni in zemljiški posestniki (katerim je „Soča“ obešala boben na vrat!), branijo se pobiranju užitnine po deželi sami ter se potegujejo za pobiranje po najemniku. Naše krčmarje je zapeljala „Soča“ na kriva pota.

Nepošteno je umešavanje narodnostnega vprašanja v povsem gmotno vprašanje o pobiranju užitnine. Slučajno je sedanji najemnik Slovenec, s katerim so slovenski krčmarji zadovoljni tako, kakor laški. Podjetnik ne gleda na narodnost, ampak na denar, katerega pozna iz slovenskih tako, kakor iz laških rok. Kdo pa more trditi, da ne preide užitnina v roke laškemu podjetniku? Neresnična je trditev, da pobirajo uslužbenci sedanjega podjetnika občinsko doklado na užitnino brez plačno. Znane so nam občine, katere so morale še pred leti zvišati dosedanje odstotke pobirateljem. Ako pobirajo kje občinske doklade brezplačno, prosimo, da se to javno pové v splošno korist naših občin, katere naj tirjajo, da se jim povrnejo vse dosedanje odškodnine. V tem obziru torej se je godila doslej občinam krivica, katera se mora odstraniti.

Slepilo je trditev „Soče“, da bodo morali župani hoditi moleđovat po Gorici do užitninskega urada, da dobé pobrane doklade, ako jo bode pobirala dežela. Ako verjamejo naši krčmarji takim slepilom, potem je škoda, da jih toliko sedi ne le na občinskih starih stolcih! Županstva bi dobivala zneske brez najmanjših stroškov po pošti; kajti tisti časi, ko so župani na potnicah zaslužili in potratili obilo občinskega premoženja, so že

ljubo in milo je življenje med nami. Imamo tudi zemljišče in živino in pašo, še vodnjak si hočemo izkopati. In s Tonetom in Jakobom živimo skupaj prav kot rodni bratje. Jedva pride nedelja ali praznik, pa smo že skupaj: sedimo, se posvetujemo in razgovarjamo. A ko nas prime volja, pa ga izpijemo še kozarec in lepo zapojemo. (Ali tako pa ne, kot moja Katina. Kadar zapoje ona, je to posebna milota. Tone pa jo spremlja na goslih; izvrstno zna igrati). Včasih pa se spominjamo svojih prejšnjih let: kako smo trpeli na svetu, ko nismo znali svoje usode. Tedaj se pač malo užalimo; ali le za časno, pa zopet se zveselimo ter se tiho razidemo. Iz kratka: srečni smo! — Samo mojega brata Onufriča, golobčeka, ni med nami; ne gleda z onimi tihimi, krotkimi in ljubkimi očmi, ne spregovori svoje razumne besede. Oh, na pokopališču spi poleg svojega očeta in matere. Ali meni se zdi, da ni umrl, da mora še priti od kod. O, da bi prišel, srce moje!

(Konec.)

đavno minili. Ako je še kje tak nazadnjak, zasluži na — zatožno klop!

Kaj pa naj rečemo dejstvu, da se dobé učitelji, ki tlačanjijo krčmarjem tudi v tej zadevi?! Trpke besede nam silijo v pero, da bi primerno ožigosali tako postopanje. S težkim srcem zadržujemo besede v peresu ter rečemo; Ako je tudi kje učitelj kot občinski tajnik v občinskih zadevah odvisen od župana ali podžupana krčmarja, vendar ne bi smel nikdar in nikoli spozabiti se ter tlačniti mu v zadevah, ki ne spadajo v izročeno mu področje. V tem slučaju deluje učitelj proti koristim svojega stanu ter proti deželnim in občinskim koristim.

Kaj pa poreče deželni odbor, ki se peča tudi z vprašanjem o zbolšanju učiteljskega stanja, ko izvé iz poročila svojih odposlancev, da so baš učitelji nastopili proti deželnozborskemu sklepu, da naj bi dežela prevzela pobiranje užitnine? Ali bi ne bilo opravičeno, ako bi deželni poslanci poslali učitelje h krčmarjem in privatnemu užitninskemu najemniku po zahtevano zboljšanje!?

Dolžnost učitelja, kateri slučajno pride v doliko, bi bila poučiti krčmarje, ne pa pomagati jih slepiti v splošno škodo.

Take žalostne cvetke je rodil razpor med učiteljstvom, katero bi moralo biti dovolj razsodno, da bi se ne pustilo zlorabljeni v namene, ki so celo istemu učiteljstvu v škodo.

Končamo z željo, da bi tako postopanje ne imelo zlih posledic za nas.

Zavodi „Šolskega Doma“.

(Dalje.)

V dvorani strokovne šole za umetno vezenje in belo šivanje razstavljeni so bili razni izdelki in sicer:

I. tečaj: izglednice in izdelki jednakostraničnega križevatega uboda in Holbajnova tehnika. Različni uzorci iz barvanega bombaža na debelo domače platno, katero vezenje se posebno pri perilu lahko uporablja. Nadalje uzorci belega in barvanega vozlanja; mreženje z raznimi šivanimi uzorci ter navadno ploščato vezenje s svilo. Različno krpanje, skladanje zaplatov v belo in pisano tkanino. Izdelki belega šivanja, kakor žensko in moško perilo v naravni in zmanjšani meri. Razume se, da perilo morajo deklice same rezati in sešiti na rokah ali s strojem.

II. tečaj: uzorci in izdelki belega vezenja, perzijskega a jour-vezenja t. j. prozorni uzorčki, ki se morejo porabiti pri različnih izdelkih; dalje različne oblike belega vezenja, rabljivega za monograme in na ženskih srajcah z naplečnikom, prevlake za blazine itd. itd.

III. tečaj: različni izdelki bolj umetnega vezenja n. p. japonsko in drugače orijentalno vezenje, aplikacije in slikanje z iglo, svilo in zlatom. Najlepši izdelek je bil mašni plašč (casula), ki so ga izdelale učenke: Solič Ivana, Hvala Bogomila, Vodopivec Alojzija, Čej Marija, Kocijančič Karolina, Kocijančič Marija, Onesti pl. Terezija, Štupancič Franciška, Podgornik Franciška, Čej Pavla in Šuligoj Marija. Plašč iz belega atlasa ima za dej temno rudeč križ in spredaj iste barve široko progo. Po križu in progji se vije vinska trta z listjem in grozđjem. Sredi križa je monogram pres. imena Jezusa in v vznožju srce Marije s 7 meči.

Ob straneh na belem atlasu se vije pšenično klasje; vse aplikacije so izvršene s svilo in zlatimi niti.

Ta casula je izdelana po risarji in navodu arhitekta g. Ivana Jagra na Dunaju.*

Še mnogo drugih izdelkov je bilo razpostavljenih, ki so jasna pričra posebne marljivosti učenk in odlične spretnosti gg. učiteljic.

Ker je umetno vezenje tesno združeno z risanjem, ker brez ukusnega risanja ni mogoče okusnega vezenja, se učenke poučujejo po 3 ure na teden tudi v prostoročnem risanju. Tudi razstavljenе risarje so kazale lep napredek.

V strokovni šoli za krojenje in šivanje oblek razstavljenе so bile obleke prostega in najnovejšega kroja za

*) Gosp. I. Jager, naš rojak, je vodil tudi slikanje „Narodnega Doma“ v Ljubljani.

deklice od 2 let do odrasle žene, kakor tudi prenovljene obleke. Dalje ženski in možki ogrinjači, mnogo predpasnikov, bluz, ogrinjač itd. Obleke so bile deloma na modelih, deloma razgrnjenе po mizah in obešene. Tudi je bilo mnogo risarje iz proste roke. Tudi deklice te šole se učé prostoročnega risanja po 3 ure na teden, ker brez risanja se ne opravi ničesar in ni napredka.

Vse, kar je bilo razstavljenega v tem oddelku, bilo je izvršeno v poslednjih 3-4 tednih. Med letom vadile so se deklice v krojenju in šivanju na roko in na stroju. Naredile pa so še tudi oblačil za se in za dom in še drugih. Po naročilu družin iz mesta in z dežele izdelalo se je v tej šoli letos: 15 predpasnikov, 22 bluz, 3 krila, 23 celih oblek, 4 veliki predpasniki, 7 ogrinjač (peterin) 2 plašča. Popravilo se je pa: 2 obleki, 4 bluze in mnogo družega.

(Konec pride.)

Dopisi.

Iz Št. Andreža, dne 29. julija 1900.

— Na poziv g. dopisnika, da se lahko oglašim, ako je kaj neresničnega povedal v svojem dopisu v 85. št. „Soče“, štejemo si v dolžnost in v obrambo svoje časti, prinesiti dokaze, kako je g. dopisnik, zavistno sline cedéč, lažljivo poročal o mojem gospodarstvu v občini, in izjaviti, da je g. dopisnik govoril neresnico, ko je trdil, da sem kupil o priliki „likofa“, ko so pokrili novo cerkev, tri h. l. vina. Res pa je, da sem kupil po sklepu stavbenega odseka 2 hl. 30 l vina tako, da bi prišlo na vsako osebo približno 2 litra vina. Bilo je 100 delavcev. Ni res, da je primanjalo kapljice v cerkvi, kar je razvidno iz tega, da je ostalo še 35 l vina, katero se je še dva dni potem delilo med delavce-zidarje. Ni res, da nam „božja kapljica v glavi“ ni dopustila domov iti, ampak slabo vreme. Da bi se pa družba na voljo g. dopisnika močila, tega pač ne bo zahteval noben pameten človek. Mogoče bi taka kopelj edino g. dopisniku bila povšeč!

Ni res, da sem pel ob 1. uri in pol po polnoči pred cerkvijo. Ni res, da nisem hotel dovoliti prostora pred novo cerkvijo, da bi postavili oder za tombolo. Res pa je, da sem šele tedaj prepovedal prostor pred cerkvijo za tombolo, ko se odbor bralnega in pevskega pručstva ni držal danih pogojev; radi tega sem šel na c. kr. glavarstvo, ker sem moral kot župan storiti svojo dolžnost.

Ni res, da so se delale ovire pri tomboli. Ni res, da sem se šopiril na odru, kakor pravi g. dopisnik; res pa je, da sem stopil na oder na prošnjo g. nadkomisarja in g. predsednika. Tukaj se je pokazala nevoščljivost in črna zavist Makučevega soseda v svetli luči; no, pa saj pravi sam: Ne zagovarjati, ampak „naštevati še nove grehe...“

Nadalje ni res, da sem pil s fanti na njih račun ter da sem jim „obljubil ples“. V zadevi plesa so bili fantje pri meni na domu; v krčmi nisem govoril z nobenim o tej zadevi, kar bi ne bilo tudi postavno, ker se morajo sedaj prošnje radi plesa s kolekom 1 K na županstvo vložiti; morda si g. dopisnik še vedno misli, da živi v 17. stoletju. Obžalujem, da se smeši s takimi stvarmi, o katerih ima že vsak kaj več pojma kakor gosp. dopisnik. Žalostno je, da g. dopisnik ne ve, da ima sam župan oblast dovoliti ples, oziroma ga prepovedati, ne da bi pri tem vprašal za mnenje gg. podžupane. Laž je, da me je vprašal g. Molar v četrtek, kako je s plesom.

Kar se tiče „splošnega ogorčenja“ proti mojemu postopanju, bi pač smel pričakovati, da se gosp. dopisnik pritoži na pristojnem mestu. Tega pa ni storil. Lahko umevno je, da tak mož, kateri je toliko neresnice nakopičil v en dopis, ni hotel jamčiti za resnico svojega klepetanja. Dopisniku se nadalje tudi ni zdelo vredno, podpisati se, kar bi pač moral storiti, ko na tako nesramen in lažljiv način napada mene in moje postopanje. Pričakujem, da mi g. dopisnik našteje vse „krasne cvetke mojega gospodovanja“ in ne le kakor pravi sam „kake“, ampak vse naj pové, kar vé in zna. Hoče biti in veljati za moža, tedaj

naj le blagovoli pisati vse svoje laži, katerim kaj dobro prija velika vročina. Mož, kateri se predrzne take laži o meni med svet spravljati in se potem še potuhniti, ni več mož, ampak vse kaj drugega. Zavist in nevoščljivost mu ne pušta, da bi nastopil možko, kajti bolj varnega se čuti izza plotu metati kamenje na mimo gredoče.

Andrej Lutman,
župan.

Iz učiteljskih krogov. (400 letnica in učiteljstvo.) Veliko zaupanje je gojilo učiteljstvo Goriško-Gradišanskega in Istre v misel, ki se je bila sprožila predlanskim, da bi poslalo namreč učiteljstvo obeh dežel spomenico Nj. Veličastvu. Žal, da učiteljstvo — ne le primorsko, ampak tudi iz države sploh ni bilo sprejeto v avdienci.

Vse prošnje so bile zastenj. Kje so običale in iz katerih razlogov se niso predložile presv. vladarju — ni znano.

Letos počasti našo deželo cesar sam. Uporabimo to priliko ter izročimo Mu omenjeno spomenico. Spomladu se je ustanovilo novo deželno učiteljsko društvo za obe narodnosti. Ono naj vzame zadevo v pretres in izvršitev. Ako korak ne bo koristil, škodil tudi ne bo! Naše mnenje je, da ko smo storili že mnogo, storimo tudi še to. Tudi posamezna učit. društva naj se pečajo s tem vprašanjem; zdaj o počitnicah je ugoden čas za to. Na delo torej!

Sempas, dne 29. julija 1900. — Že dalje časa je, da so si postavile nekatere osebe tukaj in v okolici naši za posebno nalogo, da zavijajo resnico z lažjo in blatijo zdaj tega zdaj onega v listih „Soča“ in „Primorec“ s takimi rečmi, katere za širšo javnost nimajo nobenega pomena in ne vrednosti. Omenjena lista pa k vsakemu poročilu dodajata še svoje „ocvirke“, kar jima res ne služi v čast, in ki sta od poznavateljev razmer vredna največjega pomilovanja.

„Soča“ je večkrat povdarjala, da poročila, katera so polna osebnosti, bode metala v koš. Morda tudi sedaj še tako ravna, toda z našim krajem in našimi razmerami ne, kar je znamenje, da je opustila zlato pravilo: „sposlušaj, ako hočeš biti spoštovan“; vse to pa dela seveda le zaradi tega, ker nočemo slepo trobiti v nje rog.

Najbolj pomilovanja vredni so pa oni, ki taka poročila „Soči“ v jasli pokladajo, mej temi so zlasti osebe, katere bi morale biti hvaležne onim, ki se jim sedaj navidezno ustavljajo, oziroma so jim na potu v izvršitvi svojih namenov.

Neki rimski cesar, ki je bil premagan v vojski, je bil vsled tega zelo vesel. Ko ga vpraša njegov premagavec, zakaj da se raduje, je ko vendar njegov jetnik, mu isti odgovori: „veseli me, ker v tem, ko se kolo vrti, je eno platišče zdaj zgoraj, zdaj zdolaj“; — no, tako je bilo in bo, dokler bo svet stal. V prejšni dobi so nekateri naših molče prenašali brce, katere so jim prihajale od vaše strani, pa vas niso blatili in vam niso metali pod noge polen v vašem delovanju! Potrpite toraj: „čez kratek čas 3 let“ izročimo Vam spet, ako boste tega vredni, pa brez poravnaj, kakoršne so se godile letos pri pregledu računov.

Zatorej moja želja je, da se združimo vsi v eno telo na delu za blagor občine in ne zavidajmo oseb, katere so postavim ni potom in brez nobenih zvičaj prišle na svoje mesto; podpirajmo iste, da bodo s toliko večjo unemo korakale po že začetem potu; zavist naj izgine iz naših src, katera je že marsiktero dobro napravo v povojih uničila ter vsak naj gleda, da bode pri delu v sprednjih vrstah za blagor občine, ne pa podiratelj, ker v slogi je moč!

Iz Vipavske doline. (Naša železnica.) Leto mine za letom, načrti so se menjali z načrti, ogledovanje za ogledovanjem, denar so skladale prizadete občine, a železnice le ni in je ni. Ali ni to vrag! Nevolja je splošna — posebno v občinah, katere so si morale usojati tisočake za železnico, katere noče biti. Občine so imele obilo stroškov za železni-

ško posojilo, plačevati morajo obresti od posojila in obroke istega, a delnice vipavske železnice ne donajajo niti novčiča; najhujše pa je, da železnice nismo še dočakali.

Odpošiljale so se prošnje na Duuaj, a ni odgovora in ne železnice; šla je deputacija v Trst, a zastoj. Širijo se govornice, da niti preveč upanja ne smemo gojiti, da železnico sploh dobimo: na poti vipavski železnici da je ona, ki bode vodila preko naše doline v Trst... To je že preveč!

Bliza se čas, ko pride cesar na Goriško. Naši župani se mu poklonijo. Molčali menda ne bodo. Dolžnost jih veže, da spregovore krepko besedo tudi — v prilog vipavske železnici.

Nasvetujemo torej: gg. župani vipavske doline naj se sklčijo na shod, na katerem se dogovore o tem koraku. Primerna beseda na primernem mestu ne more škoditi, ampak le koristiti. Vsaj v spomin 400 letnega združenja z Avstrijo naj bi se pričela graditi ta božja vipavska železnica. Na nože!

O p. uredništva, Tak korak vipavskih županov bi bil dober. Sicer pa stvari glede vip. železnice ne stojé po našem mnenju tako slabo in je utemeljeno upanje, da se zidanje iste prične že v prihodnji jeseni. Železniška črta Gorica-Trst pa ni prav nič na poti vipavski železnici.

Politični pregled.

O notranjem političnem položaju.

V naši notranji politiki se ni pripetilo zadnje dni prav nič posebnega. Bilo je sicer zadnje dni nekaj minister-skih sej, a predmet tem sejam ni bilo nikako važno politično vprašanje; vsaj o tem ne vedo ničesar povedati listi. Res je le, da se dr. Koerber neprestano pogovarja s politiki različnih strank. Javnost pa izve od teh pogovorov malo več ko nič.

Nekoliko pozornosti je vzbudilo v raznih listih dejstvo, da je bil te dni v lshu pri cesarju dr. Gautsch. Nekateri teh listov so hoteli skovati iz tega obiska — nekako ministersko krizo, pa ni slo. Ker nimajo drugega gradiva, se bavijo nekateri listi z novo državnozborsko večino in bi hoteli viditi v njej celo Čehe in nemške liberalce skupaj orati. Pa tudi za take račune ne nahajajo pri čitateljnih nikakega zanimanja. Nekateri trde, da ostane vse mirno do 70-letnega rojstnega dne našega cesarja 18. avgusta, ter da dr. Koerber še le potem poroča cesarju o uspehih pogovorov z raznimi parlamentarci in da pride še le tedaj do kakega odločilnega koraka. Prav dobro došla je Nemcem v tej grozni politični bedi kost, katero je vrgel med nje te dni državnozborski predsednik dr. Fuchs, torej Nemeč, ki je o neki priliki rekel, da Avstrija ni nemška država, marveč, da morajo uživati v njej vse narodnosti jednake pravice.

Važna imenovanja.

Z Dunaja se poroča, da je podpredsednik najvišjega računskega dvora, grof Anton Pace, zet bivšega kranjskega deželne predsednika barona Winklerja, imenovan sekcijemskim načelnikom v ministerstvu za notranje reči namesto dose-danjega sekcijemskoga načelnika Stummerja, na Pacejevo mesto pa pride dvorni svetnik baron Hauenschild. Da je prišel na Stummerjevo mesto grof Pace, bi imelo za nas Slovence lahko nekoliko dobrih posledic, kajti dejstvo je, da so mu znane naše razmere — in da bode iz lastnih izkušenj lahko sodil o njih, dočim so se dosedanji sekcijemski načelniki naslanjali na le na došla jim poročila, a niso imeli lastne izkušnje, ni pojma o tem, kar se pri nas godi in se je godilo. Če se je poročilom deželne vlade na Primorskem in Kranjskem pridružil še nemško-liberalno mišljenje, kakoršnega je bil baš odstopivši sekcijemski načelnik Stummer — potem se pač ni bilo čuditi raznim mi-nisterskim odlokom — ki so nas osreče-vali do sedaj.

Razmere v Srbiji.

Danes se je poročil v stolni cerkvi Beligradski mladi srbski kralj Aleksander z gospo Drago Mašin, udovo nekoga državnega inženjera in hčerjo odličnega srbskega častnika. S tem korakom so za v prvo odstranjene ovire, ki so se stavile nasproti tej zvezi z raznih stranij, zlasti pa od strani kraljevega očeta razkralja Milana. Še v zadnjem trenutku so skušali Milanovi pristaši prepričati zvezo s tem, da so hoteli odvesti nevesto iz Srbije. Nekateri vojaški dostojanstveniki so izjavili, da nočejo pripoznati Drage za svojo kraljico, a kralj jim je odgovoril, da jih bode tega že naučil. Milan je pisal svojemu sinu iz Karlovih vari, da bode ta zveza nesreča Srbije in da bode

on prvi z veseljem pozdravil trenotek, ko bode Aleksander moral zapustiti Sr-bijo. A kralj se ni udal in pogumno iz-vršil svoj korak, dobro vedoč, kaj je storil. Svojim ministrom je rekel, da je v prvi vrsti poslušal glas svojega srca in naglasil, da nesrečni zakon njegovih starišev kaže, da so nesrečni vladarski zakoni tudi nesreča za države. — Srbski narod navdušeno pozdravlja pogum svo-jega mladega vladarja. Od vseh strani prihajajo čestitke, najbolje pa navdušuje častitka ruskega carja. Zadnji čas je stalni gost na dvoru v Belemgradu ruski poslanik Manzurov. Od zdaj na dalje se prične tudi stalno diplomatsko občevanje z Rusijo, ki je bilo pretrgano vsled izzi-vajočega obnašanja Milanovega. Srbski narod je zlasti navdušen za mladega kralja, ker hoče pomilitostiti vse srbske rodoljube, ki so bili žrtve Milanove ma-ševalnosti. — Silno strupeno pišejo proti Aleksandrovim zvezi z Drago Mašin prusofilski in židovski listi, kar pa ravno znači, da je korak Aleksandrov naredil debelo črto čez račune protislovanskih spletkarjev, v katerih službi baje stoji oče Milan in njegova klika. Rusija, ki vidno podpira stvari v Srbiji, pa je zopet po-kazala sovražnikom Slovanov, da trpi le do neke meje nečedno njihovo nasto-panje, potem pa jim pokaže, kaka je njena moč. V Srbiji — in enako tudi na vsem Balkanu — se odločno zasučejo stvari v drugi tir.

Italijanski kralj umorjen.

Brzojav poroča strašno novico, da je bil v svojem letovišču v Monzi umor-jen v nedeljo 29. t. m. italijanski kralj Umberto. Kralj se je udeležil veselice te-lovadcev in je ondi ostal do polu jednaj-ste ure zvečer. Po razdelitvi odklikovanj je ostavil svoj sedež in se hotel podati domov. V trenutku pa, ko je kralj stopil v voz, skoči k njemu nek človek in ustrelil od zadaj nanj trikrat iz revolverja. Kralj omahne in se zgrudi v naročje svojemu adjutantju Ponzio Vaglia. Jedna kroglja mu je prodrla srece. Kraljeva kočija je dir-jala v najhitrejšem galopu in kraljevo vilo, a bilo je nemogoče rešiti njegovo življenje, izdihnil je v nekaterih minutah. Morilec se imenuje Angelo Bressi, star štirideset let in je doma iz Prata na Toskanskem. Hudodelec je anarhist. Ko je izvršil svoje črno dejanje, je skušal pobegniti, a več krepkih rok ga je zgrabilo in izročilo policiji. Na zaslišanju ni hotel govoriti ničesar, namreč le vedel se je skrajno cinično.

Zadnja poročila govore, da sta bila celo dva morilca, ker so zasledili na trupu umorjenega kralja dveh velikosti ran, prihajoče od dve različnih veliko-sti krogelj in, ker so našli na licu umora tudi dva revolverja. Nadalje se poroča, da sta na dan umora t. j. v nečeljo prišla iz New-Yorka v Ameriki dva tuja člo-veka k neki ženski po imenu Cesara Armella, ki daje prenočišča in da sta se vedla jako sumljivo. Izdala sta se za fotografa in sta tudi njo fotografirala.

Umor kralja Humberta je vzbudil po vsej Italiji strašno razburjenje, kajti kralj je bil velik človekoljub in si je pridobil s svojim dobrim srcem ljubezen itali-janskega naroda.

Rojen je bil 14. marca 1844 v Tu-rinu; oženil se je leta 1868 z Margareto, hčerjo vojvode Ferdinanda geneškega, a prestol je zasedel dne 9. januarja 1878 takoj po smrti svojega očeta Viktorja Emanuela.

Njegov jedini sin Viktor Emanuel, rojen 11. nov. 1869. je bil baš na potovanju v Pirej, ko ga je dohitela strašna novica. Včeraj se je vrnil iz Pireja v Rim, od tod se je takoj podal v Monzo. Njegov manifest je bil izdan včeraj v Rimu, vojska je tudi že prisegla novemu kralju.

In kaj hočemo dostaviti k temu groznemu zločinu, ki je prav enak onemu, izvršenemu na naši presvetli cesarici?

Nič drugega, kakor da ga je dopri-nesel človek, iz katerega je naredila de-ročo zver ona moderna liberalna vzgoja, ki gazi v blato vsako avtoriteto cerkveno in državno in ki vidi svoje vzvičanje v neomejeni svobodi. Taki so sadovi te svobode, svobode, kakoršna prorokujejo tudi že slovenski bogokletniki in zasme-ovalci vsake avtoritete!

Vojna na Kitajskem.

Kitajska vlada je prišla v skripce, rada bi prikrla Evropi, da so bili v Pe-kingu pomorjeni inozemski poslanci in drugi kristjani, radi tega si izmišlja razne zvijače. Podkrlež Li-hung-Čang je poslanikom v Shanghaiju naznanil, da kitajska vlada pošlje poslanike v Tientsin, ako velevlasti zagotové, da ne bodo prodirale proti Peking, marveč da bodo poslej prijazno občevali s Kitajsko. To pa je le laž, ki ima namen premotiti velevlasti, da odne-hajo od svojega sklepa, mej tem pa bi se Kitajci zadostno organizovali v Pe-kingu in drugod. Kitajska vlada pa morda tudi radi tega obeta, da pošlje poslanike v Tientsin, ker bi se potem lahko izgo-vorila, da so bili mej potom pomorjeni od boksarjev in bi odpadel od vlade vsakoršni sum.

Resnično pa je in ostane, da so tako poslanihi kakor i drugi inozemci bili v Peking, pomorjeni, kar tudi poro-čajo razna zasebna poročila. Gibanje proti tujeem v Peking, se je pričelo 15. junija, ko je bila služba božja v kate-dralki. Cesarske čete in boksarji so ob-kolili cerkev in umorili 16 misijonarjev in 200 kristjanov; 20 selov, katere so kristjani poslali naznanjat strašni dogo-dek, je bilo ujetih in grozno mučenih. Avstrijsko poslanstvo je bilo razdejano 22. junija. Ohranjenih je le še troje po-slaništev, ki se morejo obdržati k večje-mu še 14 dni, morda tudi le še 4 dni, kajti bombe padajo v enomer v poslopja. O umoru poslanikov je poročal tudi ki-tajski tolmač, ki je došel iz Pekinga 18. t. m. Mejnarnodne čete se najbrže zjed-nijo za skupno nastopanje, vendar splošno ne dopade nastopanje Nemčije.

Nemški cesar je pri odhodu svojih vojakov na Kitajsko izustil te-le besede: „Kadar pridete k sovražniku, znajte, ne ne pardona, ne ujetnikov! Borite se na način, da se še v tisoč letih ne bode upal noben Kitajec kakega Nemca pogledati po strani!“

Nemški vojaki bodo odhajali na Ki-tajsko čez Reko.

K sklepu se poroča, da so se vz-hodno od Pekinga bili vroči boji mej obema boksterskima strankama ter da je stranka princa Tuana premagana, princ sam pa ubit.

V pokrajinah Pečili in Fučan so izbruhnili nemiri. Bati se je najhujšega. V Pečili je bilo prvi dan pomorjenih 18 misijonarjev.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. V Št. Andrežu je po dolgi boleznii umrl dne 28. t. m. gospod Andrej Lutman, oče tamošnjega župana gosp. Andreja Lutmana, v 67. letu svoje starosti. N. v. p.

Ali se je dr. Tuma zares skregal s pametjo?! — Da je dr. Tumi že davno otrpnilo srce ter da je nastopil pri njem mrzel razum samovladarstvo, o tem smo mi prepričani. Uvodni članek v zadnji številki njegovega glasila „Soče“, v katerem se tako lepo zrcali njegova duša, dokazuje pa, da se je dr. Tuma začel tudi že z razumom ali s pametjo kregati. Govoreč o pobiranju užitnine in o do-bičku, ki bi prihajal iz tega pobiranja, piše „Soča“ doslovno tudi tole:

„Vsekakor pa je potreba naglasiti, da po dosedanjem načinu, ali potem, ko prevzamejo vse vkup krčmarske zadruga, ima naše ljudstvo dobiček od užitnine, katerega bi pa ne imelo tedaj, ako bi tudi tu gospodaril deželni odbor z itali-jansko večino.“

„Kdo pa plačuje užitnino? Gotovo ljudje, ki pijejo in jedó? Teh pa je na Goriškem veliko več med Slovenci nego med polentarji, ergo: užitninskega davka plačujemo Slovenci dosti več nego Lahi! — V deželnem zboru in odboru pa gos-podujejo Lahi! Kedar treba iz deželnega zbora ali odbora dati podpor, je za nas Slovence najugodniša mera takrat, ko dobimo Slovenci toliko, kolikor Ita-lijani; navadno pa dobé slednji mnogo več! — Iz dohodkov užitnin v deželni upravi, bi imeli torej le Lahi velik do-biček!“

Dr. Tuma dovoljuje svojemu glasilu, da priznava, da pobiranje užitnine, ako bi je vzela v lastno področje dežela, do-nese dobiček; isto dr. Tumovo glasilo priznava tudi, da bi prišlo od tega do-bička v „najugodnejšem slučaju“ na Slovence polovica, v najneugodnejšem — pa nekaj manj, toraj da bi Slovenci od takega podjetja imeli na vsak način do-biček. A dr. Tumovo glasilo ostaja vkljub temu pri zahtevi, da naj Slovenci tak dobiček od k l o n i j o, in da naj se deželni stroški pokrivaajo z zvišanjem de-želnih doklad rajši nego z dobičkom, ki bi jim ga donajalo pobiranje užitnine v deželni upravi. Zakaj pa vse to? Zato, ker kaže tako dr. Tumi in njegovemu pobratimu, ki vidi v g. Gorupu naj-brže svojega izvrstnega klijenta. Mi bi tako pisavo popolnoma razumeli, ako bi „Sočo“ čitali le pristaši „narodno napredne stranke“, ki so se zavezali z reverzom, da ne bodo nikdar premišljevali o „umest-nosti ali neumestnosti“ tega, kar jim bode veleval „izvrševalni odbor“, oziroma dr. Tuma v svojem „befel“-listu „Soči“, kateri zapadejo hudi kuzni — morebiti celo smrti — brrrrrrr!! — ako se tem povelem ne pokoré slepo. Ali „Sočo“ čitajo včasih tudi ljudje, ki niso še pod-pisali tistega reverza in smejo zaradi tega še misliti s svojim lastnim razumom. Dr. Tuma pa bi moral gledati, da ujame tudi od teh še kolikor mogoče v svoje mreže, kar se mu pa gotovo ne posreči s tako budalostno pisavo v svojem gla-silu, kakoršna baš nahajamo v zadnji „Soči“. Zato se nam pa zdi umestno vprašanje: Ali se ni dr. Tuma skregal tudi že s pametjo?!

D o s t a v e k. Čujemo, da prične danes po goriški okolici pobirati za Gorupa podpise njegov uradnik g. Hlača. Da bo

ta gospod govoril le v prid svojega go-spodarja, je pač umevno, kakor da bo vse storil, da mu pridobi kolikor mogoče ve-liko podpisov.

Mogoče, da se podpiše tudi večina krčmarjev v okolici. Mi konstatiramo pa na tem mestu le to, da smo o pravem času dotičnike opozorili na škodo, ki jo bo imela vsa dežela in posamezni deželani vsled tega.

Ako bo moral deželni zbor zvišati deželne doklade na hišni, na zemljiški in užitninski davek, da pokrije primank-ljaj, ki nam ga kaže deželni proračun vsled vedno večjih potreb, potem naj se za-hvali naše ljudstvo krčmarjem, ki vsled trme, zaslepljenosti ali ne vemo kaj bi rekli — slepo sledé nekim političnim šarlatanom, katerim je lastni dobiček, bodisi materijalen ali pa tudi moralen, nad vse, in ki pravijo, „naj pa vzame vse hudič, ako nima veljati nas“ — š a r l a t a n o m, za katere ne moremo biti prav nič hvaležni sosodni deželi — iz katere smo jih dobili. Diximus et sal-vavimus

„Edinost“ bi prosili prav lepo, da se ne drega toliko ob naš „Solski Dom“. To bi prosili „Edinost“, seveda za slučaj, ako imajo gospodje pri „Edinosti“ in okoli nje še količkaj rodoljubja v svojih prsih; ako jim je pa naše slovensko po-litično življenje le „sport“, potem naj pišejo, kar jim drago. Seveda „Edinost“ se bo izgovarjala s svojim dopisnikom. Pa kaj, ali naj bi bil to vedno slučaj, da ima „Edinost“ v Gorici take dopis-nike, ki ji obešajo na nos največje ne-resnice? Pravimo: je to li slučaj ali pa morebiti kaj drugega?

Goriška ali Gabrščekova tiskar-na je izgotovila te dni sledeči oglas za ples v Podgori na laški takt: Oggi 29 luglio avrà luogo grande festa da ballo a Podgora vis-a-vis al palazzo Attems. Suonera l'orchestra di Gradisca. Alla sera illuminazione a gas. Tiskala Goriška tis-karna, A Gabršček. — „Soča“ k temu nič ne reče, mi pa tudi ne.

Koncert odložen. Včeraj zvečer je imel biti v Dreherjevi pivarni koncert. A odrekli so ga zaradi nesrečne smrti, kateri je podlegel v nedeljo zvečer itali-janski kralj. Ko je bila zabodena pred par leti naša avstrijska cesarica, se pa javnih veselie v Trstu ni odreklo. Et meminisse juvat!

Zaradi umora italijanskega kralja je izšel včerajšnji „Il Friuli Orientale“ črno obrobjen. Ko je pa Lah Lucheri za-bodel našo avstrijsko cesarico, so izšli nekateri goriški italijanski listi ne da bi bili črno obrobjeni. In vendar je pripa-dala takrat Gorica k Avstriji, kakor pri-pada še danes.

Nesreča. Pri dirki goriških kolesar-jev, ki se je vršila v nedeljo večer v „veledromu Excelsior“ je padel trgovski agent Hektor Piani, kojemu se je poka-zilo kolo, tako nesrečno z istega, da si je zlomil ramo leve roke.

Letošnja vročina in njeni na-sledki. Po vsej srednji Evropi vlada letos grozna vročina, ki rodi veliko usode-polnih posledic. Od vseh stranij prihajajo poročila o teh nesrečah. Tako se poroča, da zadene v Parizu vsaki dan poprečno deset ljudij kap po solnčnem pripeku, enako popada na cesti mnogo konj in pogine na solničarici. V Italiji so slučaji solničarice na dnevnem redu. Toda ni treba hoditi tako daleč, tudi v naši Primorski vlada silna vročina. V Trstu je taka vročina, da se pripeti skoro vsaki dan kaka nesreča vsled solnčnih opeklin. V soboto so se zgrudile tri osebe mrtve vsled solnčne kapi. Tu v Gorici imamo tako vročino, kakoršne ne pomnijo naj-starejši ljudje. V senčni sobi je po noči 25 stopinj toplote, dočim jih je bilo 22 v splošnih vročih časih. Ljudje so ves ta čas zelo vznemirjeni, ne spijo po noči in vse noči je prebivalstvo na ulici, ker se boji iti v svoja bivališča. K vsej tej nadlogi pa sti se pridružili še dve drugi, katere pa bi se lahko prepričilo, ako bi bilo merodajnim krogom na mari dobro-bit prebivalstva. Prva nadloga je — po-manjkanje dobre pitne vode, katere je dovolj okrog Gorice, le v mestu je ni. Vodovod vsled vročine peša in ljudstvo je v stiski za dobavo vode za najnujnejše potrebe. Druga nadloga pa je čiščenje stranišč po mestu. V tej vročini, ko je atmosfera v mestu že tako vse drugo nego zdrava, razširja se iz stranišč okužljivi smrad, iz katerega bi se lahko izleglo kaj hudega

Sinoči ob 10 uri pa je vendarle prišla ploha in še dokaj ohladila zrak. Čujemo tudi, da je v Pederjevem, odelku rihemberške občine, pobila toča.

Ubegli zblaznence. Iz bolnišnice milosrdnih bratov v Gorici je včeraj po-begnul umobolni človek.

Bežal je po telovadnem trgu in po ulici Petrarca. Za njim sta tekla dva bolnišnična čuvaja, a prijel ga je v imeno-vani ulici naš človek Bavcon. Blaznega so spravili potem zopet v bolnišnico, od koder je hotel na — svobodo.

Procesija pri sv. Jakobu v Trstu in slovenska zastava. V nedeljo se je

vršila mirno vsakoletna procesija pri sv. Jakobu v Trstu in nosili so tudi slovensko zastavo bratovščine sv. Cirila in Metoda, ki je provzročila po listih toliko hrupa. Žid „Piccolo“ kar piha od jeze, ker mu ni hotela iti na limanice niti tržaška druhal, katero je hujskal proti ti zastavi. Preveč policajev, da je bilo in tudi nekaj vojakov, pravi. O vemo, vemo, samo zobe je treba pokazati, pa jim srce tzeze v hlače tem junakom!

Dunajska borza.

30. julija. 1900.

Skupni državni dolg v notah	97:55
Skupni državni dolg v srebru	97:20
Avstrijska zlata renta	115:70
Avstrijska kronska renta 4%	97:25
Ogerska zlata renta 4%	115:35
Ogerska kronska renta 4%	90:90
Avstro-ogerske bančne delnice	1704—
Kreditne delnice	666—
London vista	242:82 ¹ / ₂
Nem. drž. bankovci za 100 mark	118:52
20 mark	23:70
20 frankov	19:33
Italijanske lire	90:60
C. kr. cekini	11:38

Loterijske številke.

21. julija

Dunaj	39	88	29	59	87
Gradec	5	12	2	26	34

28. julija

Trst	26	87	8	71	82
Linc	49	43	62	55	68

Poslano.

Gospod **Fr. Moravus**, tovarnar stolpnih ur v Brnu, izdelal je za našo farno cerkev jako solidno uro, s katero smo popolnoma zadovoljni. Zategadelj priporočamo toplo omenjevo tvrdko. Župni in občinski urad **Triebendorf**.

Udovec,

priletel, z odraslim otrokom, v državni službi s pravico do pokojnine, želi se oženiti s priletnim izobraženim dekletom ali z udovo brez otrok.

Dopisi s fotografijo naj se blagovolijo oddati pri upravi našega lista do 15. avgusta pod znamko „**Véra**“.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerni. Postrežba poštena.

Ant. Makuc

v Solkanu št. 65

javlja mizarjem in drugemu cenj. občinstvu na Goriškem, da ima v zalogi in prodaji poleg vsake vrste mobilij, tudi gole (lajšte) karnise in enake izdelke. Nadalje obkladke (rimše) domače in ameriške, pečete, fregije itd. elegantno rezljane (presane). Vse po najnižjih cenah.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francozkem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: **Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinac, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr.** — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštni nakaznici; po poštnem povzetju **10 kr. več**. Vsaki pošiljavi pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23.

Zahvala.

Za srčno sočutje med boleznijo in ob smrti našega nepozabnega očeta, oziroma brata, deda, svaka in strica, gospoda

Andreja Lutman-a,

posestnika v Št. Andrežu,

ki se nam je tem tužnim povodom izkazovalo od vseh sorodnikov, prijateljev in znancev, od blizu in daleč, izrekamo tem potom najpristrčnejšo zahvalo.

Zahvaljujemo pa še posebej za mnogobrojno in dično spremstvo prečastiti duhovščini, slavnemu občinskemu zastopu, spoštovanim gospodom pevcem in vsem drugim spremljevalcem blagega pokojnika k večnemu počitku.

V Št. Andrežu, 30. julija 1900.

Zalujoča rodbina.

Tovarna pohištva

FRANC PAVŠIČ,

Gorica, Šempeterska cesta št. 9,

izdeluje najzanesljivejše in najtrajnejše izdelano pohištvo po zmerni, pošteni, dela povsem vredni ceni.

Posebno priporoča opravo za

spalne in jedilne sobe

za salone in pisarne.

Kupuje **orehova debla**, prodaja **orehove obkladke** (rimše) itd. itd.

Ugodni plačilni pogoji!

Vsaka naročba se izvrši v najkrajšem času.

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira

podpisani izdelovalec tehtnic.

Priporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po jako zmerni ceni.

Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,

Gorica, Semeniška ulica št. 8.

Kolesarji pozor!

Podpisani naznanja gg. kolesarjem, da ima v zalogi dvokolesa iz najboljšega materiala po jako nizkih cenah, in sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opremljene z vsemi potrebščinami (komplet). — Ob enem priporoča gg. krojačem in šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih šivalnih strojev najnovejših sistemov od 48 kron (24 gld.) naprej. — Poroštvo 5 let. — Daja tudi na obroke.

Z odličnim spoštovanjem

Martin Šuligoj,

urar v Kanalu.

Odlikovana tovarna

1894.

1891.

1894.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zrcal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strgarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarjski, strgarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

Centralna posojilnica,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

v Gorici, v ulici Vetturini št. 9. (Šolski Dom).

Sprejema denar:

1. od udov

deleže

a) glavne deleže po 200 K. — b) opravilne deleže po 2 K.

Lastniki glavnih deležev plačajo vpisnine 4 K, lastniki opravilnih deležev plačajo vpisnine 1 K. Deležne knjižnice veljajo 30 helerjev.

2. od udov in neudov

hranilne vloge

katere obrestuje po 4¹/₂% in plača sama rentni davek.

Obresti se računijo le za cele mesece, za vloge vložene po 1. em dnevu meseca ali vzdignene pred zadnjim dnem meseca se ne računijo obresti za oni mesec, ko so bile vložene oziroma vzdignene.

Hranilne vloge se izplačavajo tistemu, ki prinese knjižico. Če pa lastnik hranilne knjižice želi, da naj se sme izplačati le njemu, bode ravnateljstvo taki pridržek (vinculum) zaznamovalo na knjižici.

Hranilne vloge se vračajo:

do 200 K brez napovedi, do 600 K po enomesečni odpovedi, do 2000 K po trimesečni odpovedi, večji zneski po šestmesečni odpovedi.

Lastniki hranilnih vlog niso odgovorni za morebitne izgube. Vso odgovornost imajo izključno lastniki deležev.

Centralna Posojilnica daje posojila.

1. na vknjižbo po 5¹/₂; 2. na menice in sploh na osebni kredit po 6%.
3. na tekoči račun po pogodbi.

Centralna Posojilnica je zveza in središče gospodarskih zadrug na Goriškem in je kot taka vredna podpore in pripočila od strani vseh goriških Slovencev.

Uradni prostori so v ulici Vetturini šte. 9., v pritličju.

Uradne ure vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9 do 1 ure.